

דברי תורה

מאת כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

שנאמרו בסעודה שלישית פרשת בא תשפ"ג לפ"ק

יוצא לאור ע"י מכון מעדני מלך וויען - גליון אלף שמ"ד

ד בגמרא (שם לו.) כשהוא מניח, מניח של יד ואחר כך מניח של ראש, דכתיב (דברים ו-ח) וקשרתם לאות על ירך והדר והיו לטוטפות בין עיניך, וכשהוא חולץ, חולץ של ראש ואחר כך חולץ של יד, דאמר קרא והיו לטוטפות בין עיניך, כל זמן שבין עיניך יהו שתיים ע"כ. וצריך ביאור למה תפילין של יד יכולין להניח לבדו גם בלי התפילין של ראש, ולעומת זה התפילין של ראש אינו רשאי להיות עליו רק כאשר גם התפילין של יד עליו.

ה בגמרא (שם לה:) תפלה של יד כותבה על עור אחד, ומניחה בבית אחד, תפלה של ראש כותבין על ארבעה עורות ומניחין בארבעה בתים ע"ש. ויש להבין כיון ששניהם ניתנו לאות, מהו ההבדל בין תפלה של יד לשל ראש, שזה בבית אחד וזה בארבעה בתים.

ו בגמרא (שבת סב.) שי"ן של תפילין [שעשויה מעור החיצון עצמו], דל"ת של תפילין [שקושר הרצועה שבראש אחת לצפון ואחת למזרח], יו"ד של תפילין [רצועה קטנה כמין יו"ד], הלכה למשה מסיני ע"כ. ובגמרא (מנחות לה:) אמרו, וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך (דברים כח-ג), אלו תפילין שבראש. וברש"י שכתוב בו רוב השם שי"ן ודל"ת ע"כ. ויש להבין למה נבחר שם שד"י דייקא, להיות נרשם על התפילין.

ז והיה לך [יציאת מצרים] לאות על ירך ולזכרון בין עיניך [שתכתוב פרשיות הללו ותקשרם בראש וזרוע], למען תהיה תורת ה' בפיך, כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים (וי-ט). וביאר ברמב"ן דשיעור הכתוב כאילו כתוב, והיה לך לאות וגו' כי ביד חזקה הוציאך ה' ממצרים, פירוש שתכתוב על ירך ועל בין עיניך יציאת מצרים ותזכור אותה תמיד. ושוב פירש טעם המצוה, למען תהיה תורת ה' בפיך, לשמור מצותיו וחוקותיו, כי הוא אדוניך הפודך מבית עבדים ע"כ. ובגמרא (קידושין לה.) למדו מכאן דהוקשה כל התורה כולה לתפילין ע"כ. ויש להבין הקשר בין תפילין לכל התורה כולה.

ח יש להבין, דלא מצינו בכל התורה, כאשר אנו מצוים לעשות זכר לדבר, שיצטרך לעשותה על גופו בשתי מקומות, על הזרוע ועל הראש, ולמה לא תסגי בחדא. והרי אנו רואים דבשבת אין צריכין לתפילין משום שהם עצמם אות (מנחות לה:), וסגי באות שבת לחודיה, ולא צריכין לשתי אותות.

ט גם עצם המצוה של הנחת התפילין על הראש בין עיניך צריך ביאור, דבשלמא אם היה המצוה בין עיניך ממש, שפיר מובן טעמו כדי שיראה אותו ויהא לו לזכרון, אבל חז"ל (שם לה:) דרשו בין עיניך, זו גובה שבראש, ואם כן אין עיניו רואות התפילין שבראש, ומאי טעמא יהיה בין עיניו דייקא.

קול רנה וישועה באהלי צדיקים

ברגשי גיל ושמחה ומתוך שבה והודי' להשי"ת, הננו מגישים מעומקא דליבא, ברכת מזלא טבא וגדיא יאה, קדם עטרת ראשנו

~ כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א ~

לרגל השמחה השרויה במעונו באירוסין נכדו החתן הרב אברהם דוד שליט"א

בן לבנו הרה"ג רבי יואל משה מרדכי שליט"א ר"מ בשיבתינו הק' וחתן כ"ק אדמו"ר מוויזניץ ב"ב שליט"א

עב"ג בת כ"ק אדמו"ר מזלאטשוב שליט"א

יהא רעווא שיזכה לשובע שמחות ורב תענוג ונחת דקדושה מכל יו"ח מתוך בריות גופא ונהורא מעליא עד ביאת גוא"צ בב"א.

ולאיזה צורך באו המאמרות האחרות שעל ידם נתגשמו הדברים. ועל זה משיב להפרע מן הרשעים וליתן שכר טוב לצדיקים, כי באם היתה נשאר הבריאה ברוחניותה, אז לא היה יצר ולא תאוות גשמיות, וממילא לא היה מקום לא לשכר עבור הצדיקים, כי ההסתרה לא היתה כל כך גדולה. ולא היה מספיק העונש להרשעים, כי לא היה להם הצטדקות. ולכן נתגשמה הבריאה בעשרה מאמרות, ועל ידי זה יוכל להקל מהרשעים העונש על שגיאיותיהם, כי יש להם טענה שלא הכירו אלוקותו מחמת רוב הלבושים שנתלבש בהם. וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם בקדושת מעשיהם, אף שנברא בעשרה מאמרות, והלבושים וההסתרות מרובות, ובכל זאת הם מכירים אלקותו ית"ש ושומרים דרך ה' לעשות צדקה ומשפט ודפח"ח. (עיין שמן ראש ח"א השלם פ' שמיני קטז).

וביאור הדברים, כי עצם הבריאה נברא הכל יש מאין, ורק דיבורו של ה' מחיה הדבר שנברא, ומה שהם ממשיכין לעמוד בעולם, היא משום שהמאמר ההוא קיים לעד, וכח אלקי שבתוכו מחזיק אותה. וכמו שפירש מן הבעל שם טוב זי"ע לעולם ה' דברך נצב בשמים (תהלים קיט-ט), שהדיבור של הבריאה עומד לעד ומקיים הדבר שנברא ע"כ. אלא שזה נסתר מעיני הבריות, אכן אתה א-ל מסתתר (ישעיה מה-ט), ואין ניכר לעין הרואה הכח האלקי שבקרבו. ולכן נקרא בשם 'עולם', לשון העלמה כידוע (עיין רש"י קהלת ג'א), עד שיתכן לחשוב כי העולם קדמון, ולית דין ולית דיין. ואלמלא הכיסויים הללו, היה מבצבץ מכל הבריאה הכח האלקי שבקרבו.

ולא עוד אלא שכל הבריאה אומרת שירה לה', והשמש כל זמן שהוא מקלס יש בו כח להלוך, ומשעה שזורח עד שעה שהוא שוקע אין קלוסו של הקב"ה פוסק מפיו, שנאמר (מלאכי א-יא) כי ממזרח שמש ועד מבואו גדול שמי בגויים. ויהושע אמר (יהושע י"ב) שמש בגבעון דום, ואני אומר שירה בעבורך (תנחומא אחרי ט). ולולא ההסתרה וההעלם, כאשר האדם היה יוצא בחוצות, היה שומע מכל הבריאה שירות ותשבחות לבוראם, עד שהיה מתבטל הבחירה מן האדם להמרות פי ה'. ועל כן בעשרה 'מאמרות' נברא העולם, אימרא (לבוש) על גבי אימרא, הסתרה על גבי הסתרה, כדי שיהא להאדם בחירה בעבודתו.

והנה כשנברא העולם, בודאי נתקן לה מתחלה מדתה המדוייקת שבה נבראת, אך כאשר הושם עליה אימרא על גבי אימרא להסתיר מעיני האדם הגילוי האלקית שבקרבה, אז רצתה העולם להרחיב את הכיסויים עוד יותר, ולגשם את העולם ביתר שאת, שהרי עבור זה קרא ה' אותה בתואר עולם, לשון העלמה. וזהו שאמרו בשעה שברא הקב"ה את 'העולם', היינו הכיסוי וההסתרה שיש על הבריאה, היה מרחיב והולך, עד שגער בו הקב"ה

ונראה דאיתא בגמרא (חגיגה יב.) אמר רב יהודה אמר רב בשעה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי, עד שגער בו הקב"ה והעמידו, שנאמר (איוב כו-יא) עמודי שמים ירופפו ויתמהו מגערתו. והיינו דאמר ריש לקיש, מאי דכתיב (בראשית לה-יא) אני א-ל שד"י, אני הוא שאמרתי לעולם די ע"כ. והיא פליאה, דהא כל הדברים שנבראו בעולם יש להם מדה מסויימת בארכה וברחבה ובגבהה, כפי מה שעלה בדעתו של הקב"ה לבראם, וכאשר אמר ה' יהי מאורות, נברא השמש והלבנה כפי הגודל שעלה במחשבתו יתברך שמו. וכאשר אמר תוצא הארץ נפש חיה למינה, יצאה כל בהמה וחיה כפי המדה שהכין לה הבורא, ומה נשתנה בריאת העולם עצמה שהרחיבה יותר עד שהוצרך ה' לגעור בה.

והענין נראה על פי מה שכתוב במשנה (אבות ה-א) בעשרה מאמרות נברא העולם, ומה תלמוד לומר, והלא במאמר אחד יכול להבראות, אלא להפרע מן הרשעים שמאבדים את העולם שנברא בעשרה מאמרות, וליתן שכר טוב לצדיקים שמקיימין את העולם שנברא בעשרה מאמרות. והמפרשים נתקשו בכוננת המאמר הזה, הלא אין זה ממדת טובו לברוא את העולם בעשרה מאמרות, כדי להפרע מן הרשעים עונש גדול, ואדרבה היה לו לבראו במאמר אחד כדי להקל בעונשם. ועוד תקשה כיון שבידו היה לבראו במאמר אחד, ולא נצרך להבריאה עשרה מאמרות, וכי בשביל שהאריך לבראו בעשרה מאמרות, עולה בריאתו בחשיבות יתירה. הלא אומן שיכול לעשות כלי בשעה אחת, והתעצל ועשאו בעשרה שעות, אף על פי כן אין חשיבותו ומחירו עולה יותר בשביל שעשאו בעשרה שעות.

והמפרשים תירצו (עיין במדרש שמואל, ובתורת אבות, הובאו בספר לקוטי בתר לקוטי), כי במאמר הראשון כבר נברא כל העולם בפעם אחת, ואחר כך על ידי שאר המאמרים היו כל הדברים מתגשמים. והיינו כי ענין עשרה מאמרות של הבריאה הם לבושים על האור האלקי השופע בה. ויען כי הכח האלקי המחיה את כל הבריאה מלוּבש בעשרה לבושים אלו, לכן נמשך אשר לפעמים אינו רואה האדם את הכח האלקי המונח בטבע ועושה היפוך רצון הבורא.

ויזו כוונת המשנה, בעשרה מאמרות נברא העולם, כלומר הבורא יתברך הלביש את אורו בעשרה לבושים. כי 'מאמר' הוא גם כן לשון לבוש, על דרך בצע אמרתו (איכה ב-יז) ותרגומו בזע פורפירא דיליה. ועל זה מקשה והלא במאמר אחד יכול להבראות, כלומר הלא די היה אילו נשאר הבריאה ברוחניותה שהיתה במאמר הראשון, ואז היה האדם מכיר יותר טוב את האור האלקי המחיה הכל,

והנה בגמרא (תענית ד.) אף כנסת ישראל שאלה שלא כהוגן, והקב"ה השיבה כהוגן, אמרה לפניו רבונו של עולם, שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך (שיר ח-ו), אמר לה הקב"ה, בתי, את שואלת דבר שפעמים נראה [כשהוא ערום נראה זרוע וכנגד לבו] ופעמים אינו נראה [כשהוא לבוש], אבל אני אעשה לך דבר שנראה לעולם, שנאמר (ישעיה מט-טו) הן על כפים חקותיך [הכף נראית כל שעה, שהיד נראית לעינים] ע"כ.

וביאר ביערות דבש (ח"ב דרוש ח), דכל מצות שאדם עושה בפועל ומחשבה וכוונה שלימה, הוא חותם ללב ומתואר ללב, אבל המעשים שאדם עושה בפועל אבל בלי כוונת הלב, הוא מתואר רק לזרוע ויד, כלי מעשה, אבל לא ללב, כי לבו בל עמו. וכנסת ישראל חשבה כל מצוות ומעשים טובים שאנו עושים, הם הכל ברעותא דלבא וכוונה שלימה, לכך ביקשה שימני כחותם על לב, אבל הקב"ה יודע כי בעוה"ר רוב מצוות הם בלי כוונה שלימה, וכמצות אנשים מלומדה וכדומה, פניה, גסות רוח, או לקרדום לאכול הימנו וכהנה, ולכך אמר את מבקשת דבר שפעם נראה ופעם אין נראה, אם אין בו כוונה, רק על כפים חקותיך, שזה נראה לעולם, כי תמיד ישראל עוסקים במעשים טובים ומצוות, ופושעי ישראל מלאים מצות כרמון, ולכך אחקוק על כפים ע"כ.

וביאר הדברים, כי עיקר התכלית של עבודת ה', אינה רק מעשה המצוה בפועל, אלא רחמנא לבא בעי, לעבדו בכל לבבכם, עבודה נקיה בלתי לה' לבדו, אבל מדה זו לא יתכן בהתחלת העבודה, ועל זה אמרו (פסחים ג.) לעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות אף על פי שלא לשמה, שמתוך שלא לשמה בא לשמה. ומבואר ברמב"ם (ה' תשובה י-ה) לפיכך כשמלמדין את הקטנים ואת הנשים וכלל עמי הארץ, אין מלמדין אותן אלא לעבוד מיראה וכדי לקבל שכר, עד שתרבה דעתן ויתחכמו חכמה יתירה, מגלים להם רז זה מעט מעט, ומרגילין אותן לענין זה בנחת, עד ששיגוהו וידעוהו ויעבדוהו מאהבה ע"כ. ולכן ישראל שהשיגו כי לפניו חנף לא יבוא, וחותרו של הקב"ה אמת, לא עלה על דעתם לבקש רק שימני כחותם על לבך, שעל כל פנים המצות ומעשים טובים הנעשים בכל לב יהיו תמיד לנגד עיניו. אמנם ה' השיב להם, כי המצות שעושה בפועל בידיו, גם כאשר חסר הרעותא דלבא, גם כן חשוב מאד בעיניו, ולא יזלול אדם בהם, ועל כפים חקותיך, גם מה שנעשה רק בכפים.

וביין שמצות תפילין באה לעורר האדם על קיום מצות ה', למען תהיה תורת ה' בפיך, על כן הראשית היא להניח התפילין על ידו, שהוא כלי המעשה, שבזה עושה

והעמידו, והיינו מאי דכתיב אני ה' א-ל שד"י, אני הוא שאמרתי לעולמי די. והיינו שאמר לההעלם די, שלא יסתיר עצמו עוד יותר, כי אז תהא הגשמיות של העולם כל כך עב, וחומריות העולם ותאותיו יהיו בלי גבול, עד שיהא קשה לעמוד כנגדם, ואמר לעולמו די, שיהא משקל שוה, שהצדיקים יוכלו לבחור בטוב, ולהיפוך ברשעים.

וזהו הענין שמצינו ביעקב שאמר לבניו בירידתם למצרים, וא-ל שד"י יתן לכם רחמים לפני האיש (בראשית מג-ד). וברש"י מי שאמר לעולם די, יאמר די לצרותי (תנחומא י') ע"כ. ולכאורה מהו קשר הדברים. אך ה' אמר לעולמו די, שלא יתגשם בלי שיעור, כי אז חומר העולם היה מעביר את האדם על דעת קונו. ועל דרך זה יש גם בצרות, וכמאמרם (עירובין מא:.) דקדוקי עניות מעבירין את האדם על דעתו ועל דעת קונו. ומי שאמר לעולם די, יאמר גם לצרותי די, שלא יעבירנו על דעת קונו.

ומזה נלמד כי אין הקב"ה בא בטרוניא עם בריותיו (עבודה זרה ג.), שאין הקב"ה מביא על האדם נסיונות כאלו שאי אפשר לעמוד בה, שאמר לעולמו די, שלא יתפשט חומריות העולם, כדי שיוכל כל אחד לעמוד בה, ולא יכריחו גשמיות העולם את האדם מללכת בדרכי ה'. וכמו שפירש בחידושי הרי"מ (על התורה רצא.) מה דאיתא בגמרא (כתובות לג.) אמר רב אלמלי נגדוה [יסוריין] לחנניה מישאל ועזריה פלחו לצלמא ע"כ. והיינו שהגם שמסרו נפשם להשרף על קדושת שמו יתברך, מכל מקום אם היו מייסרים אותם ביסורים, לא היו יכולין לעמוד, והוה פלחו לצלמא. והיא פליאה שכנראה שממעט במעלתם של חנניה מישאל ועזריה, ולמה הביאו זאת חז"ל שנראה כגנות. אלא דחז"ל רצו להורות לנו שאין הקב"ה מנסה את האדם בנסיון שאינו יכול לעמוד בו. וכיון שגלוי היה לפניו ית"ש דאם הוי נגדוהו הוי פלחי לצלמא, לכן לא ניסה אותם בזה, אלא להפילם בכבשן האש. וכן הוא בכל אדם, כל הנסיונות שעוברים עליו יכול הוא לעמוד בהן עכדה"ק.

והנה התפילין הם לאות על האדם שלא יסור מדרכי התורה, למען תהיה תורת ה' בפיך, וצונו להניח על היד, שהוא נגד הלב, לשעבד תאות ומחשבות לבנו לעבודתו יתברך שמו. ועל הראש נגד המוח, לשעבד חושי וכחותי לעבודתו. ולא יאמר האדם איך אוכל לעמוד בזה, בעולם חומרי וגשמי, עם יצר הבוער באדם לילך אחר תאותיו. על כן נרשם על התפילין שם שד"י, להזכיר להאדם שאמר ה' לעולמו די, שלא יתפשט חומריותו באופן שיהא מוכרח להמשך אחריה, אלא העולם נברא בשיווי משקל, אשר כל מי שירצה להתקרב לה' יוכל לעמוד בה, ולא בא בטרוניא עם בריותיו, ועם זה יוכל להתחזק לקבל על עצמו עול מלכותו יתברך שמו בכל עת ובכל זמן.

בטחונו על ה', אשר הכל הוא מידו המלאה, והשלך על ה' יהבך, ולמסור עצמו בידו של הקב"ה, ושוב יוציא תפלתו בפה להתחנן לפני קונו. והנה בזוג של תפילין, כל אחד לעצמו נקרא 'תפלה', ובתפילין יש להניח על היד וגם על הראש, וכמו כן נלמד לתפלה, שבתפלתו תתאחד המעשה עם הראש יחד, ולכן 'יד ראש' עולה בגימטריא תפלה.

*

והכתוב אומר שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך, כי עזה כמות אהבה (שיר ח-ז). והכוונה, דאיתא בגמרא (ברכות ו.) מנין שהקב"ה מניח תפילין, שנאמר (ישעיה סב-ח) נשבע ה' בימינו ובזרוע עזו. בימינו, זו תורה שנאמר (דברים לג-ב) מימינו אש דת למו. ובזרוע עזו, אלו תפילין שנאמר (תהלים כט-א) ה' עז לעמו יתן. אמר ליה רב נחמן בר יצחק לרב חייא בר אבין, הני תפילין דמרי עלמא מה כתיב בהו. אמר ליה, ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ (דברי הימים א יז-כא). ומי משתבח קוב"ה בשבחייהו דישאל. אין, דכתיב (דברים יז-ו) את ה' האמרת [לשון חשיבות ושבח] היום, (וכתיב) וה' האמירך היום. אמר להם הקב"ה לישראל, אתם עשיתוני חטיבה אחת בעולם, שנאמר (שם ו-ד) שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד, ואני אעשה אתכם חטיבה אחת בעולם, שנאמר ומי כעמך ישראל גוי אחד בארץ ע"כ. ואם כן הקב"ה בהתפילין שמניח מעלה על זכרונו שבחו של ישראל.

וידוע המליצה של הרה"ק מבארדיטשוב זי"ע שאמר פעם, רבונו של עולם, עמך ישראל טובים הם, ואם תאמר שאינם טובים ח"ו, יכול אני לפסול התפילין שלך דכתיב בהו ומי כעמך ישראל ע"כ. ופירש בזה הרה"ק מסאדיגורא זי"ע (הובא בנר ישראל ח"ב דף קי) מה שאומרים בסליחות עשה למען פארך, כי התפילין נקראים פאר כמו שנאמר (יהזקאל כד-ז) פארך חבוש עליך (ברכות יא.), ומוטל עליך להושיע את ישראל ולרומם אותם כמה שנאמר בהתפילין שלך ע"כ. והיינו דאמרינן (בפיט אנעים זמירות) פארו עלי ופארי עליו וקרוב אלי בקראי אליו, כי הפאר שלנו, בהתפילין שאנו מניחים, אנו מפארים אותו, וכנגד זה פארו של הקב"ה הוא עלי, בשבחייהו דישאל, ולכן קרוב אלי בקראי אליו (עיין פירוש עץ יוסף בסידור אוצר התפלות) ע"כ.

וזהו שאנו מבקשים, שימני כחותם על לבך כחותם על זרועך, שהקב"ה ירומם אותנו כבר כמו שנאמר בהחותם של תפילין שמונח כביכול על זרועו של הקב"ה שהוא כנגד הלב, כי עזה כמות אהבה, האהבה שלנו לבוראנו ואהבתו אלינו, עזה כמות, ואנו עומדים ומצפים כבר שירומם קרן ישראל בעגלא ובזמן קריב בביאת בן דוד.

אדם כל חפציו, כי זהו עיקר חיוב התורה לקיים כל מצות ה' בפועל. ומניחה על הזרוע כנגד הלב, כי מצות צריכות כוונה (ברכות יג.), ובכל מצוה יש חיוב לכוין שעושהו לקיים מצות בוראו, ואם לא כוון לא יצא. אמנם בזה עדיין לא יצא חובתו בשלימות, אלא יש לצרף גם המוח שבראשו, להתבונן בכל מצוה טעמיה וסודותיה שגנוזה בכל מצוה, ולקיימה בלי שום פניות בלתי לה' לבדו, ולכן מניח שוב תפילין על ראשו, כנגד המוח, שהנשמה שבמוחי ושאר חושי וכוחותי יהיו דבוקים במצות ה'. ובהיות כי בראשיתו לאו כל אדם זוכה להגיע לידי מדה זו, ולעולם יעסוק אדם בתורה ובמצות שלא לשמה, על כן בתחלה מניחין התפילין על היד, שזהו מעכב קיום המצוה, שצריכין בפועל לקיים כל מצות ה'. ושוב מוסיף והולך ומניחין תפילין של ראש, שיש לכוין כוונות המצות, הרמזים והסודות שבתוכה, וכמבואר ברמב"ם (ה' תמורה ד-ג) שאף על פי שכל חוקי התורה גזירות הם, ראוי להתבונן בהן, וכל מה שאתה יכול ליתן לו טעם, תן לו טעם. הרי אמרו חכמים הראשונים, שהמלך שלמה הבין רוב הטעמים של כל חוקי התורה וכו', ורוב דיני התורה אינן אלא עצות מרחוק מגדול העצה, לתקן הדעות וליישר כל המעשים וכו' ע"ש. ולכן תפילין של יד יכולין להניח גם לבדו, אבל תפילין של ראש בלי של יד אין להניח, כי גם אם יכוין כל הכוונות אין בזה שום חשיבות עד שיקיים המצוה בפועל. ומטעם זה תפילין של יד הוא בבית אחד, שבוה כל ישראל שוין, שבפועל כל אחד מקיים המצוה כמו כל ישראל בצורה אחת, מוזהה תפילין וציצית וכו'. לא כן התפילין של ראש, שמורה על הכוונה, יש בה ארבעה בתים, להורות שבכוונות המצוה יש פרד"ס, פשט רמז דרוש סוד, וכל אחד מכוין לפי מדריגתו, וכנגד הארבעה אופנים שבתורה מחולקת התפילין לארבעה בתים.

וזהו שאמרו שהוקשה כל התורה לתפילין, לרמוז דכמו שבתפילין צוה התורה להניחם הן על הזרוע והן על הראש, להורות כי יש לעבוד את ה' בפועל במעשה ידיו. וכמו כן במחשבה לכוין הכוונה הראויה, כן היא בכל התורה כולה, יש לעבוד במעשה ומחשבה יחד.

*

והנה איתא במדרש (דב"ר ב-א) עשרה לשונות נקראת תפלה, ואלו הן, שועה, צעקה, נאקה, רנה, פגיעה, פילול וכו' ע"כ. ואנו קורין אותה תמיד בתואר 'תפלה'. ויש לומר בטעמו, כי עיקר התפלה איננה הדיבורים לבד שמוציא מפיו, אלא העיקר היא הרעותא דלבא, וכמו שדרשו (תענית ב.) ולעבדו בכל לבבכם (דברים יא-ג), איזו היא עבודה שבלב, הוי אומר זו תפלה ע"כ. והיינו לשום כל

<p>מוה"ר ר' פנחס אלימלך ראב"ה הי"ד לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בנו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' יואל פייערוערקער הי"ו משב"ק כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א לרגל השמחה השרויה במעונו בהולדת בתו למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' אברהם צבי איינגער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוס בני למול טוב</p>	<p>מוה"ר ר' יוסף אלי קנאפפלער הי"ו לרגל השמחה השרויה במעונו באירוס בני למול טוב</p>
<p>קול מעדני מלך וויען – 718.400.7710 • MechonMMVien@Gmail.com • הרוצה לנדב להוצאת הגליון יפנה להר"ר יואל ברא"ש פייערוערקער הי"ו 347.425.2151</p>			